

פרשת פנחס

נושא השבוע: משפחה של בנות

מה בפרשה

- מפקד השבטים בערבות מואב.
- דין ירושת הבנות - בדרך של תקדים משפטי מוצגת בעיה מיוחדת של בעלות על נחלה משפחתית. רצף השושלת המשפחתית של צלפחד משבט מנשה, עלול היה להיפסק משום שלאבי המשפחה לא היו צאצאים זכרים. חמש בנותיו של צלפחד (מחלה, נועה, חוגלה, מלכה ותרצה) טענו שזכותן לרשת את נחלת אביהן, וניצחו. עיקרון קדושת המשפחה והנחלה גבר על עיקרון ירושת הבנים.
- מינוי יהושע - לאחר שהזכיר ה' למשה כי לא יכנס לארץ, וציווהו לעלות על הר לראותה מרחוק ביקש משה מה' שימנה מנהיג במקומו. ה' ציווהו למנות את יהושע וכן עשה משה.
- סדר הקורבנות - פירוט קורבנות ציבור שיש להקריב.

נושא השבוע

פרשת בנות צלפחד חושפת בפנינו את דיני הירושה של בני ישראל. החברה הישראלית ייחסה חשיבות רבה לשמירת הנחלות במסגרת המשפחה, ומאחר שהבנות לאחר נישואיהן עברו עם רכושן למשפחת הבעל, יורשים ממדרגה ראשונה היו הזכרים במשפחה. המקרה של בנות צלפחד - משפחה שבה לא היו בנים זכרים, הווה תקדים לתקנה שבהיעדר בנים זכרים יורשות הבנות. יחד עם זאת, כדי לשמור בכל זאת על הנחלה במסגרת השבט, חוייבו הבנות להינשא לבן השבט.

מעשה באלכסנדר מוקדון המלך, שהלך אל מלך קציא שנמצא מעבר להרי החושך. בדרכו הגיע למדינה ששמה קרתגינא, שכל תושביה נשים.

חששו הנשים שירצה המלך להלחם בהן.

יצאו לקראתו ואמרו לו: אם אתה נלחם בנו ומנצח אותנו, תתפרסם בעולם כאדם שהחריב מדינה של נשים. ואם אנחנו נלחמות בך ומנצחות אותך, תתפרסם בכך שנלחמת עם נשים והן נצחו אותך, ושוב לא יחששו ממך מלכים אחרים.

ש

—

ר

כששמע זו המלך, השפיל את ראשו בהכנעה, ויצא מלפניהן.

כאשר יצא, כתב על שערי העיר: "אני אלכסנדר מוקדון, מלך שוטה הייתי, עד שהגעתי לעיר הנקראת קרתגינא ולמדתי חכמה מנשים".

(ויקרא רבה (מרגליות) פרשה כז סעיף א)

קריאת המדרש ודיון

בתחילת הדיון כדאי להבהיר לתלמידים כי בהגדרה "עיר שכל תושביה נשים", הכוונה היא שהנשים באותה עיר היו הקובעות והשולטות, סביר כי היו שם גם גברים אך כנראה הם היו חסרי השפעה ולכן נקראה העיר על שם הנשים.

ניתן לפתוח את הדיון בשאלה: האם יש דברים שרק בנות יכולות לעשות?

יש דברים בודדים כאלה. אך את רוב הדברים יכולים לעשות גם בנים וגם בנות – ולמרות זאת יש נטיה לחלק בין חוגים/צעצועים/תחביבים/מקצועות נשיים וגבריים – אף שבכל אחד מהם תוכלו למצוא משני המינים

מדוע חששו הנשים מפני אלכסנדר מוקדון? משום שהוא מלך חזק מאד, ובעל צבא גדול שכבש הארצות רבות. אך לבסוף הנשים ניצחו אותו. כיצד? במקום שימוש בכוח, שהיה להן פחות מאשר לאלכסנדר, צבאן היה קטן יותר, הן השתמשו בשכל – וניצחו אותו בחכמתן.

ניתן לדבר עם התלמידים על מוסר ההשכל מן הסיפור: לכל אחד מאיתנו יש צדדים חזקים יותר ופחות, החכמה היא להשתמש בצדדים החזקים ובעזרתם להצליח.

חופשה נעימה ולהתראות בשנה הבאה!

